

WOJEWODA WIELKOPOLSKI
PS-III.431.19.2023.4.1

Poznań, 15 stycznia 2024 r.

Pani
Małgorzata Wiśniewska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Baranowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

---

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań
tel. 61 854 1825, fax 61 854 1544
www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: ps@poznan.uw.gov.pl
www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 1171

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli (w tym: podstawa prawna, okres objęty kontrolą)	<p>Kontrola w trybie zwykłym na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).</p> <p>Stan faktyczny został oceniony pod kątem zgodności z ww. ustawą w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym kontrolą.</p> <p>Zakres kontroli obejmuje organizację i funkcjonowanie Jednostki w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zawarty w upoważnieniu Wojewody Wielkopolskiego z 7 listopada 2023 r., znak: KN-II.0030.241.2023.1.</p> <p>Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.</p>
Jednostka kontrolowana	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie z siedzibą pod adresem: Rynek 21, 63-604 Baranów, który w dalszej części dokumentu określa się także w skrócie: „GOPS”, „Ośrodkiem” lub „Jednostką”</p>
Kontroler/ Kontrolerzy	<p>Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anna Kościańska – inspektor wojewódzki, jako kierownik zespołu kontrolującego, - Agnieszka Adamczak – Kierownik Oddziału Rodziny w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. <p>Kontrolujący złożyli oświadczenia, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich od udziału w ww. kontroli.</p>
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych	<p>Czynności kontrolne w siedzibie Jednostki przeprowadzone były 16 listopada 2023 r.</p>
Kierownik jednostki kontrolowanej	<p>Małgorzata Wiśniewska, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie.</p>

(akta kontroli: str. 11-13)

Na podstawie § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę (...) oraz art. 197d ust. 1 ww. ustawy przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

II. Ocena kontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Kontrola w trybie zwykłym została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano pisemne oświadczenia od Kierownika GOPS – Pani Małgorzaty Wiśniewskiej,
- pozyskano pisemne oświadczenia od asystenta rodziny,
- przeprowadzono analizę kwalifikacji Kierownika GOPS oraz asystenta rodziny świadczącego usługi w Jednostce,
- poddano analizie zadania asystenta rodziny na podstawie dokumentacji prowadzonej dla 2 rodzin, oznaczonych na potrzeby kontroli symbolami literowymi „A” i „B”.

Biorąc pod uwagę, stwierdzone podczas kontroli, działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie zgodne z obowiązującymi przepisami jak i działania naruszające, działalność Ośrodka w zakresie objętym kontrolą oceniono **negatywnie**.

W związku z nieprawidłowościami **wydano zalecenia pokontrolne**.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości.

Informacje ogólne

Jednostka działa na podstawie statutu nadanego uchwałą Nr XX/112/2016 z dnia 16 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie, zmienionego uchwałą Nr XXII/161/2020 Rady Gminy Baranów z dnia 4 grudnia 2020 r. Zasady wewnętrznej organizacji, strukturę i zakres działania GOPS w okresie objętym kontrolą określały:

1. do 22 października 2023 r. Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Baranowie, przyjęty Zarządzeniem Nr 5/2018 z dnia 8 lutego 2018 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie, zmieniony Zarządzeniem Nr 12/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r. oraz Zarządzeniem Nr 3/2023 z dnia 1 września 2023 r.,
2. od 23 października 2023 r. do nadal Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Baranowie, przyjęty Zarządzeniem Nr 5/2023 z dnia 23 października 2023 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie.

(akta kontroli: str. 14-58)

Podczas czynności kontrolnych przedłożono inspektorom obowiązujący „*Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Baranów na lata 2022-2024*”, który zakłada pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w rodzinach dysfunkcyjnych, zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka a także zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących problemów, co jest **zgodne z art. 176 pkt 1 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 59-67)

Kwalifikacje kadry

Analizie poddano wypełnienie obowiązku weryfikacji Kierownika, osób zatrudnionych, osób świadczących usługi oraz wolontariuszy w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, którą na podstawie art. 2 ust. 3 ww. ustawy jest GOPS, w bazie danych Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Z oświadczenia Kierownika GOPS wynika, że żadna z ww. osób, do dnia kontroli nie została zweryfikowana w ww. Rejestrze. Powyższe jest **niezgodne z art. 7b ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 68)

W trakcie czynności kontrolnych funkcję Kierownika GOPS pełniła Pani Małgorzata Wiśniewska, która na tym stanowisku zatrudniona jest od 1 marca 2016 r. Pani Małgorzata Wiśniewska ukończyła studia wyższe magisterskie na kierunku pedagogika oraz uzyskała specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Kontrola wykazała, że Kierownik GOPS w momencie zatrudnienia na stanowisku kierownika miała wymagany ustawowo staż pracy w pomocy społecznej. Zatem kwalifikacje Kierownika są **zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.).**

(akta kontroli: str. 69-77)

Jednostka w okresie kontroli zatrudniała jednego asystenta rodziny, na podstawie umowy zlecenia, w wymiarze 0,15 czasu pracy w przeliczeniu na etat, co jest **zgodne z art. 17 ust. 1 i 2 ww. ustawy.** Ww. osoba ma wykształcenie wyższe na kierunku socjologia, wymagane na stanowisku asystenta rodziny. Czynności kontrolne wykazały również, że asystent rodziny nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie została mu zawieszona ani ograniczona, nie ponosi obowiązku alimentacyjnego i nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, co jest **zgodne z art. 12 ust. 1 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.** Jednocześnie ustalono asystent rodziny nie został zweryfikowany w bazie danych Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, co jest **niezgodne z art. 12 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy.** Stwierdzono, że praca asystenta rodziny nie jest łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta jest prowadzona, co jest **zgodne z art. 17 ust. 3 ww. ustawy.** Jednocześnie analiza akt osobowych asystenta rodziny wykazała, że w okresie

kontroli asystent nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, co jest **zgodne z art. 17 ust. 4 ww. ustawy**. Powyższe zostało potwierdzone w protokole oględzin dokumentacji kadry, podpisanym i zaakceptowanym przez Kierownika GOPS 16 listopada 2023 r.

(akta kontroli: str. 68, 78-168)

Podczas kontroli analizie poddano realizację obowiązku asystenta rodziny podnoszenia swoich kwalifikacji. Kierownik GOPS złożyła oświadczenie w tym zakresie, będące załącznikiem do ww. protokołu oględzin dokumentacji kadry. Oględziny akt osobowych asystenta potwierdziły jego udział we wskazanych szkoleniach. Powyższe jest **zgodne z art. 12 ust. 2 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 78, 81)

Analiza dokumentacji wykazała, że asystent rodziny w okresie kontroli miał prawo do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie jego kompetencji oraz przeciwdziałaniu zjawisku wypalenia zawodowego. Kierownik GOPS złożyła oświadczenie w tym zakresie, będące załącznikiem do ww. protokołu oględzin dokumentacji kadry. Dodatkowo oświadczenie w przedmiocie złożył asystent rodziny. Powyższe jest **zgodne z art. 16 ust. 2 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 78, 81, 169)

Ustalono, że w GOPS wprowadzona została Zarządzeniem Nr 16/2016 Kierownika GOPS z dnia 30 grudnia 2016 r. *„Procedura postępowania pracownika socjalnego oraz asystenta rodziny w przypadku rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”*. Analiza treści procedury wykazała, że w pkt 1 Kierownik GOPS zarządził, że *„W przypadku uzyskania informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (część I).”* Dodatkowo w pkt 5 Kierownik zarządził, że *„(...) Wizyty odbywają się minimum 1-2 razy w tygodniu, w uzasadnionych przypadkach 3, 4 razy w tygodniu i trwają 1-2 godziny (...)”*. Z kolei w pkt 6 Kierownik zarządził, że *„Asystent rodziny jest zobowiązany do składania co 6 miesięcy sprawozdań z realizacji działań określonych w Planie pracy z rodziną do bezpośredniego przełożonego”*. Kierownik GOPS złożyła oświadczenie, z którego treści wynika, że sprawozdanie, o którym mowa w pkt 6 sporządzane jest w formie okresowej oceny sytuacji rodziny. Treść ww. Procedury jest **zgodna z ww. ustawą**.

(akta kontroli: str. 167-181)

Wsparcie asystenta rodziny w Gminie Baranów

Stwierdzono, że w okresie kontroli wsparciem asystenta rodziny na terenie Gminy Baranów objęte były 4 rodziny, w tym żadna rodzina nie została objęta wsparciem asystenta na podstawie postanowienia sądu. Z informacji podanych przez Kierownika Jednostki wynika, że w okresie objętym kontrolą:

- żadne dziecko z rodzin objętych wsparciem asystenta nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej,
- z żadną z rodzin nie rozpoczęto współpracy z asystentem,
- z 1 rodziną zakończona została współpraca z asystentem.

(akta kontroli: str. 182)

Analiza teczek osobowych rodzin „A” i „B” wykazała, że w sytuacji, gdy powzięto informację o trudnościach w rodzinie pracownik socjalny GOPS przeprowadził aktualizację wywiadu środowiskowego (część IV), w której wskazywał na potrzebę objęcia rodziny wsparciem asystenta rodziny. Przeprowadzenie aktualizacji wywiadu środowiskowego w rodzinach objętych pomocą społeczną jest **zgodne z art. 11 ust. 1 ww. ustawy**, jednakże poprzestanie jedynie na aktualizacji wywiadu środowiskowego, zamiast przeprowadzenie pełnego wywiadu środowiskowego, jest **niezgodne z pkt 1 przyjętej w GOPS ww. Procedury**.

Jeśli pracownik socjalny uznał konieczność objęcia rodziny wsparciem asystenta sporządzał wniosek do Kierownika GOPS o przydzielenie asystenta rodziny (na wzorze będącym załącznikiem do ww. Procedury) a Kierownik GOPS zatwierdzał ten wniosek. Obie czynności opatrzone są datami i stosowanymi podpisami. Powyższe jest **zgodne z art. 11 ust. 2, 3 i 4 ww. ustawy**.

Analiza teczek rodzin „A” i „B” wykazała, że praca z rodzinami prowadzona jest w miejscu zamieszkania rodzin, co było **zgodne z art. 14 ww. ustawy**.

Ustalono, na podstawie analizy wydanych zgody w rodzinie „B”, że praca z rodziną nie odbywała się za zgodą wszystkich dorosłych członków tej rodziny, co było **niezgodne z art. 8 ust. 3 ww. ustawy**.

Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził pracę w tym samym czasie, mając na względzie wymiar czasu pracy asystenta w przeliczeniu na etat, przekroczyła limit 15 środowisk. Powyższe było **niezgodne z art. 15 ust. 4 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 183, 184-493)

Realizacja zadań asystenta rodziny

Asystent rodziny w zakresie realizacji swoich zadań złożył oświadczenie na potrzeby kontroli, w którym opisał sposób realizacji zadań. Dodatkowo oświadczenie dotyczące realizacji zadań przez asystenta rodziny złożyła Kierownik GOPS. Treść oświadczeń została zweryfikowana poprzez analizę teczek rodzin „A” i „B” oraz dodatkowych dokumentów, przedłożonych przez Kierownika GOPS.

(akta kontroli: str. 184-493, 494-499)

1. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym

Ustalono, że asystent rodziny sporządzał plan pracy z rodziną w formie arkusza pn. *Kontrakt rodzinny Indywidualny Plan Pracy z rodziną*. Z dokumentów wynika, że opracowano je we współpracy z niektórymi członkami rodzin i w konsultacji z pracownikiem socjalnym

przeprowadzającym wywiad środowiskowy. W przypadku rodziny „B” w tworzeniu żadnego z planów nie uczestniczył Pan „B”, mimo, iż każdorazowo w planie pracy wyznaczono mu zadania do realizacji. Powyższe jest **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy**.

Formularz podzielony był na część A i część B – obie podpisane przez członka rodziny. Część A zawiera dane członków rodziny, diagnozę sytuacji rodziny, określenie przyczyn trudnej sytuacji rodziny i cele, które rodzina ma osiągnąć, umożliwiające przezwyciężenie trudnej sytuacji. Cele podzielono na cel główny i cele szczegółowe. Dodatkowo w formie tabelarycznej opisano cele szczegółowe i przewidywane efekty działania wraz ze wskazaniem osoby lub instytucji odpowiedzialnej oraz terminu realizacji działania. W części B skopiowano tabelę z części A, umieszczając nad nią informację, że *Indywidualny plan pracy z rodziną wymaga wprowadzenia zmian i podjęcia przez strony następujących działań*. Za tabelą dodano punkt *Ocena podjętych działań*. Wskazać należy, że w części planów daty sporządzenia części A i części B są różne. Z dat w planach pracy wynika, że części B były sporządzane nawet do kilku tygodni później, mimo, że czas ich obowiązywania pokrywał się z datami z części A, a więc podpisano je ze wstecznym terminem obowiązywania. Natomiast analiza przedłożonych *dzienników pracy asystenta rodziny* wskazuje inne daty ich sporządzenia niż te, które wpisano na planach.

W przypadku rodziny „A” plan z marca 2022 r. zawiera dwie daty sporządzenia – część A ma datę zawarcia 3 marca 2022 r., część B datę 4 marca 2022 r., natomiast z zapisu w dzienniku wynika, że 2 marca 2022 r. asystent kontaktował się telefonicznie z klientką i ustalił termin spotkania na kolejny tydzień, co potwierdza kolejny wpis dotyczący spotkania z 10 marca 2022 r. To wskazuje, że data z planu jest niewiarygodna. Ponadto, w notatce służbowej z wizyty u klientki z 2 maja 2022 r. zapisano, że właśnie tego dnia omówiono plan pracy na najbliższe półrocze. Również we wrześniu 2022 r. i marcu 2023 r. daty z planów nie pokrywały się z terminami spotkań asystenta z rodziną. Plan z września 2023 r. wskazuje, że sporządzono go 3 września 2023 r., natomiast w dzienniku zapisano, że plan sporządzono 8 września 2023 r. W przypadku rodziny „B” w styczniu i lipcu 2022 r., dzień przed datą zapisaną w planie jako data sporządzenia planu, asystent, jak wynika z zapisów w dzienniku pracy asystenta rodziny, kontaktował się z rodziną i umawiał spotkania na termin późniejszy niż data planu, natomiast w planie ze stycznia 2023 r. wpisano datę sporządzenia jako 13 stycznia 2023 r., a w dzienniku 28 stycznia 2023 r. Co więcej, w planie z 13 lipca 2022 r. wpisano termin realizacji działań do 12 lipca 2022 r., a zatem przed jego stworzeniem. Ponadto, w notatce służbowej z wizyty u klientki z 18 marca 2022 r. asystent zapisał, że przedstawił rodzinie plan pracy na kolejny okres, mimo, iż plan powinien być znany klientom od ok. 2 miesięcy, tzn. od daty kiedy miał być sporządzony we współpracy z rodziną, a 7 września 2022 r. odnotował, że wspólnie z klientką ustalił plan pracy na najbliższe półrocze, choć plan obowiązywał i powinien być realizowany od lipca 2022 r. Powyższe budzi wątpliwości co do dat sporządzenia dokumentów oraz rzeczywistej współpracy z członkami rodziny w zakresie realizacji planu.

W planie pracy z rodziną „B” z 13 lipca 2023 r. ustalono cele, wyznaczając termin ich realizacji do 12 stycznia 2024 r. Praca z rodziną w rozumieniu ustawy dotyczy rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dziecka. Syn państwa „B” XX grudnia 2023 r. osiągnie pełnoletniość, zatem od tego dnia nie byłoby zasadności

dalszej współpracy z rodziną. W związku z tym, planowany termin realizacji zadań nie powinien przekraczać XX grudnia 2023 r.

Analiza planów wykazała, że w okresie kontroli, tj. w ciągu prawie dwóch lat były one dla danej rodziny w znacznej części kopiowane lub zmieniały się w niewielkim stopniu. Ponadto w żadnym planie nie wypełniono punktu dotyczącego oceny działań. Pomimo braku efektów asystent przy sporządzaniu kolejnego planu nie modyfikował go w sposób zwiększający szansę na jego realizację i zmianę w sposobie funkcjonowania rodziny.

Powyższe jest **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

2. Opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej

W toku kontroli, żadne dziecko z rodzin objętych opieką asystenta rodziny, nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej. Wobec powyższego, w toku kontroli nie analizowano tego zadania.

(akta kontroli: str. 182)

3. Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego

Na podstawie przedłożonej dokumentacji ustalono, że asystent rodziny nie podejmował w stosunku do rodziny działań w zakresie pomocy w poprawie ich sytuacji, nie uczył pokonywania trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w codziennym funkcjonowaniu. Nie pomagał w kontroli wydatków i planowania budżetu domowego, mimo, iż w rodzinie „A” kilkakrotnie dochodziło do sytuacji, w których klientka informowała, że ze względu na brak środków finansowych musi odłożyć wizytę lekarską z dzieckiem u neurologa czy zakup okularów dla syna. Asystent ograniczył się do opisu sytuacji, nie wskazując, żadnych sposobów poradzenia sobie z trudnościami. Ponadto, z dziennika pracy asystenta wynika, że dopiero, gdy klientka poinformowała, iż terapeutka syna zwróciła uwagę na niewłaściwe obuwie chłopca, asystent podjął rozmowę na ten temat z Panią „A”. Również w przypadku rodziny „B”, asystent nie podejmował działań w tym zakresie. Na brak porządku w mieszkaniu zareagował dopiero, gdy klientka poinformowała, że kurator miał zastrzeżenia do czystości. Zatem działanie Jednostki było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych

Asystent rodziny nie udzielał wsparcia w rozwiązywaniu problemów socjalnych. W przypadku rodziny „A” w dokumentacji znajduje się tylko zapis o przypomnieniu Pani „A” o potrzebie złożenia wniosku o świadczenie „300+”. Kilkakrotnie oferował pomoc w pisaniu wniosków, ale ostatecznie odnotowywał tylko trudności klientki w zebraniu potrzebnej dokumentacji. Podobnie sytuacja wyglądała w rodzinie „B”. Asystent przypominał o złożeniu wniosku o świadczenie „300+”, w kwestii dodatku osłonowego poinformował, że z jednego adresu,

może być złożony tylko jeden wniosek. Na wiadomość, że klientka zamierza starać się o dofinansowanie na przystosowanie łazienki do potrzeb osoby niepełnosprawnej, wyjaśnił, że dofinansowanie jest tylko częściowe i resztę kosztów klientka musi ponieść sama, w efekcie czego pani „B” zrezygnowała z remontu obawiając się, że nie spełni warunków do uzyskania finansowania z PCPR. Poza tymi działaniami asystent odnotowywał tylko działania rodziny. Zatem powyższe działanie było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych

Ustalono, że w rodzinie „A” asystent nie motywował członków rodziny do udziału w indywidualnych spotkaniach z psychologiem lub psychiatrą.

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Powyższe działanie było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

6. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Opisane przykłady wskazują, że asystent rodziny nie realizował podstawowego zadania jakim jest pomoc rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi.

Powyższe działanie było **niegodne z art. 15 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

7. Wspieranie aktywności społecznej rodzin

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że asystent rodziny nie motywował rodzin do udziału w projektach, rodzinnej aktywności ruchowej, udziału w wydarzeniach kulturalnych lub utrzymywania poprawnych relacji z dalszą rodziną i osobami bliskimi. Powyższe działanie było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

8. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych

Stwierdzono, że asystent rodziny, pomimo istnienia potrzeb w tym zakresie, nie motywował dorosłych członków rodzin do działań zmierzających do uzyskania lub podnoszenia kwalifikacji,

jak i przekwalifikowania zawodowego. Powyższe działanie było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

9. Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej

Stwierdzono, że w przypadku rodziny „A” w dzienniku asystenta rodziny tylko raz pojawił się wpis o treści: „Rozmawialiśmy także nt. szans podjęcia przez p. „A” pracy zarobkowej”. W przypadku rodziny „B” asystent w planie pracy zawarł w styczniu i lipcu 2022 r. cel podjęcia pracy na podstawie umowy o pracę przez pana „B”. Jako działanie umożliwiające realizację celów wskazano zarejestrowanie się w PUP, a jako efekt wskazano uzyskanie ubezpieczenia zdrowotnego, znalezienie pracy na podstawie umowy oraz otrzymywanie stałego dochodu. Z dziennika pracy asystenta nie wynika, by podejmował działania mające na celu pomoc panu „B” w znalezieniu stałej pracy.

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Mimo stagnacji w sytuacji rodziny asystent nadal nie motywował do jej zmiany.

Powyższe działanie było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 9 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

10. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych

Analiza dokumentacji asystenta rodziny wykazała, że asystent nie motywował do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych. Powyższe jest zatem **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

11. Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że dwie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w 2022 r. wzięły jednorazowo udział w warsztatach wyjazdowych, podczas których zrealizowano dwa tematy zajęć (czas trwania: 2,5 godz. i 1,5 godz.). Warsztaty były organizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baranowie. W rodzinie XXX również występował problem alkoholowy, a mimo to z dokumentacji asystenta rodziny nie wynika, aby poinformował on rodzinę o ww. warsztatach i zachęcał rodzinę do skorzystania z oferty. W dokumentacji asystenta rodziny nie ma także informacji o udzieleniu dzieciom z rodzin „A” i „B” jakiegokolwiek wsparcia. Co więcej asystent rodziny nie rozmawiał z dziećmi, nie starał się stworzyć relacji z nimi. Jego działania ograniczały się do

odnotowywania ich obecności lub jej braku i zapisywaniu informacji na ich temat pozyskanych od dorosłych członków rodziny. W żadnej z rodzin asystent rodziny nie proponował dzieciom udziału w zajęciach psychoedukacyjnych. Zatem działanie było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 11 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493, 500-510)

12. Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin

Analiza teczek rodzin wykazała, że w okresie objętym kontrolą były sytuację, które mogły mieć wpływ na bezpieczeństwo dzieci i rodzin, a mimo to asystent rodziny nie podejmował żadnych działań interwencyjnych i zaradczych.

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Zatem Jednostka w badanym obszarze działała **niezgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 12 ww. ustawy.**
(akta kontroli: str. 184-493)

13. Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci

Z analizowanych akt wynika, że asystent rodziny prowadził konsultację z członkami rodziny. Podczas rozmów asystent przekazywał rodzicom wiedzę związaną z wychowywaniem dzieci. Z opisu rozmów wynika, że prezentował wiedzę teoretyczną, nie reagował na faktyczną sytuację. Asystent nie uczestniczył aktywnie w życiu rodzin i nie prezentował właściwych postaw i metod wychowawczych.

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Asystent nie podjął żadnej rozmowy z dzieckiem, ograniczył się do opisanego zdarzenia. W rodzinie „B” asystent poprzestał na instruowaniu klientkę, że powinna w pewnych kwestiach kontrolować nastoletniego syna oraz że dotarcie do szkoły na czas jest jego obowiązkiem. Asystent rodziny nie wykorzystywał innych narzędzi pracy, takich jak podejmowanie rozmów motywujących z dziećmi, mających na celu poprawienie ich zachowania i prawidłowe funkcjonowanie społeczne.

Powyższe było **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 13 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

14. Realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą asystent rodziny nie miał pod opieką kobiet, które wymagałyby wsparcia w ramach ustawy „Za życiem”.

(akta kontroli: str. 182, 496-498)

15. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną

Analiza teczek rodzin przedłożonych przez Jednostkę wykazała, że asystent prowadził oprócz wyżej opisanego „*Kontraktu rodzinnego, Indywidualnego Planu Pracy z Rodziną*” i opisanej w kolejnym punkcie „*Okresowej Oceny Sytuacji Rodziny*” dokument o nazwie „*Dziennik pracy asystenta rodziny*”. Formularz zawiera miejsce na dane rodziny, datę/czas, rodzaj podjętych działań (rozmowa telefoniczna z krótkim opisem, wizyta w domu, uzupełnianie dokumentacji) oraz podpis asystenta rodziny i członka rodziny. Zarówno w dokumentacji rodziny „A”, jak i „B”, podpisy członka rodziny znajdują się przy wpisach dotyczących wizyty w środowisku do maja 2022 r. Od czerwca 2022 r. ani razu przedstawiciel rodziny nie złożył podpisu. Do dziennika załączone są notatki służbowe z wizyt w rodzinie.

Sposób prowadzenia planów pracy z rodziną, okresowych ocen i dzienników, w świetle opisanych w niniejszym wystąpieniu nieprawidłowości, budzą zastrzeżenia, co do jakości i rzetelności ich prowadzenia.

Zatem działania Jednostki są **niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 14 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 184-493)

16. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ww. ustawy

W toku kontroli stwierdzono, że asystent dokonuje oceny sytuacji rodzin w postaci dokumentu nazwanego „*Okresowa ocena sytuacji rodziny*”.

Oceny zawierają okres za jaki zostały dokonane, dane rodziny oraz cele główne i szczegółowe. Cele szczegółowe przedstawione są w formie tabelarycznej. Tabela zawiera także ustalone zadania i sposób ich realizacji, osoby odpowiedzialne i wspierające, termin wykonania zadania i jego efekty.

Analizie poddano terminowość dokonywania okresowych ocen sytuacji rodziny i stwierdzono, że w przypadku rodziny „B” raz przekroczone półroczny termin oceny. Ponadto w niektórych ocenach rodzin „A” i „B” okresy, za które je dokonano dotyczą również dni, które jeszcze nie nastąpiły w momencie sporządzania oceny. Co wskazuje, że oceny przeprowadzono nierzetelnie. Analiza treści ocen wykazała również, że podobnie jak w przypadku planów pracy z rodziną, były one w okresie kontroli kopiowane lub zmieniały się w niewielkim stopniu.

Dodatkowo analiza przedłożonych *dzienników pracy asystenta rodziny* wskazuje inne daty dokonania oceny niż te, które wpisano w samych ocenach. W przypadku rodziny „A” na ocenach widnieją daty 2 marca 2022 r., 2 marca 2023 r. i 31 sierpnia 2023 r., natomiast w dzienniku odnotowano daty sporządzenia ocen odpowiednio: 23 marca 2022 r., 17 marca 2023 r. i 8 września 2023 r. Ponadto w dzienniku poprawiono datę sporządzenia oceny

z 2 września 2022 r., tak aby była zgodna z datą na ocenie, jednakże wpis umieszczono pomiędzy 20 a 26 września 2022 r.

W przypadku rodziny „B” według formularza oceny dokonano jej 12 stycznia 2023 r., natomiast w dzienniku zapisano datę sporządzenia jako 28 stycznia 2023 r.

Wskazać należy, że oceny każdorazowo zatwierdzał kierownik zgodnie z datą zapisaną w ocenie. Powyższe budzi wątpliwości, co do faktycznych dat dokonania oceny (ich terminowości) oraz zatwierdzania ich przez kierownika GOPS.

Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzono, że Jednostka działała **niezgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 184-493)

17. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną

Kontrola wykazała, że w okresie objętym kontrolą zakończono pracę z 1 rodziną.

Plan pracy z rodziną „B” z 13 lipca 2023 r. sporządzony był na okres do 12 stycznia 2024 r. Z planu, ale także z oceny rodziny z 13 lipca 2023 r. nie wynika, aby planowane było wcześniejsze zakończenie współpracy. Tymczasem asystent rodziny we wrześniu 2023 r. zawnioskował do kierownika OPS o zakończenie objęcia rodziny wsparciem asystenta od 1 października 2023 r. (na wniosku są dwie pieczętki potwierdzające wpływ dokumentu do GOPS, tj. 18 i 20 września 2023 r.). Wniosek został zatwierdzony przez kierownika GOPS, na dokumencie brak jest daty dokonania zatwierdzenia wniosku. We wniosku asystent nie odniósł się rzetelnie do aktualnej sytuacji rodziny, nie wskazał jednoznacznie powodu zakończenia współpracy. Ponadto, z dokumentacji prowadzonej dla rodziny nie wynika, aby zrealizowano cele współpracy zawarte w planie pracy z rodziną.

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Dopiero 28 września 2023 r. asystent rodziny poinformował klientkę o zakończeniu współpracy od 1 października 2023 r., „ze względu na osiągnięcie efektów”. Dzień później, 29 września 2023 r., asystent sporządził końcową ocenę sytuacji rodziny za okres od 13 lipca do 30 września 2023 r. Tego samego dnia Kierownik GOPS zatwierdził ocenę. Zatem oceny dokonano również za dzień, który jeszcze nie nastąpił. Po zakończeniu współpracy asystent nie monitorował funkcjonowania rodziny. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że to pracownik socjalny dwukrotnie udał się na wizytę do rodziny „B”, by zweryfikować aktualną sytuację rodziny, z czego sporządził notatki urzędowe. Zatem Jednostka działała **niezgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 182, 352-493)

18. Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że w okresie kontroli sąd nie wnioskował o wydanie opinii o rodzinie i jej członkach.

(akta kontroli: str. 496-498)

19. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny

Na podstawie przeanalizowanej dokumentacji rodzin objętych wsparciem asystenta stwierdzono, że w okresie kontroli asystent nie współpracował z instytucjami działającymi na rzecz dzieci i rodzin. Współpracę wykazano tylko ze szkołami i przedszkolem, ale kontakt ten był incydentalny i nie odpowiadał faktycznym potrzebom rodziny. Powyższe działanie było niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 18 ww. ustawy.

(akta kontroli: str. 184-493)

20. Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną

Ustalono, że w okresie kontroli nie było rodzin, w których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”.

(akta kontroli: str. 496-498)

IV. Uwagi i wnioski.

Biorąc pod uwagę spostrzeżenia poczynione przez zespół inspektorów podczas kontroli, rekomenduję: rozszerzyć zakres tematyczny szkoleń, w których obowiązek uczestnictwa ma asystent rodziny o szkolenia z zakresu udzielania wsparcia rodzinom w kryzysie oraz prowadzenia dokumentacji.

V. Zalecenia pokontrolne.

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji zadań określonych w ww. ustawie, zalecam:

1. **niezwłocznie zweryfikować asystenta rodziny oraz wszystkich pracowników zatrudnionych, świadczących usługi i ewentualnych wolontariuszy w GOPS w bazie**

danych Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 5 i art. 7b ww. ustawy,

- 2. przestrzegać zapisów wytworzonych procedur lub dostosować treści dokumentu do potrzeb Jednostki,**
- 3. podejmować pracę z rodziną, na którą nie został nałożony przez sąd obowiązek współpracy z asystentem rodziny, po uzyskaniu zgody wszystkich dorosłych członków rodziny, zgodnie z art. 8 ust. 3 ww. ustawy,**
- 4. przestrzegać liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w przeliczeniu na etat, zgodnie z art. 15 ust. 4 ww. ustawy,**
- 5. opracowywać i realizować plan pracy z wszystkimi członkami rodziny, dostosowany do sytuacji i potrzeb rodziny, ze wskazaniem terminów realizacji poszczególnych działań i przewidywanymi efektami oraz wskazaniem obszarów, w których asystent będzie wspierał rodzinę, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy,**
- 6. udzielać pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy,**
- 7. udzielać rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy,**
- 8. udzielać rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy,**
- 9. udzielać rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy,**
- 10. wspierać aktywność społeczną rodzin, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy,**
- 11. motywować członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy,**
- 12. udzielać rodzinom pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i i utrzymywaniu pracy zarobkowej, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 9 ww. ustawy,**
- 13. motywować do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy,**

14. **udzielać wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udziału w zajęciach psychoedukacyjnych**, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 11 ww. ustawy,
15. **podejmować działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin**, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 12 ww. ustawy,
16. **właściwie prowadzić indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci**, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 13 ww. ustawy,
17. **rzetelnie i terminowo prowadzić dokumentację rodzin dotyczącą pracy z rodziną**, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 14 ww. ustawy,
18. **terminowo dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny i dokumentować datą przekazanie Kierownikowi GOPS tej oceny**, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy,
19. **przewodzić monitorowanie funkcjonowania rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę**, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ww. ustawy,
20. **współpracować z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, adekwatnie do potrzeb rodzin**, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 ww. ustawy.

VI. Pozostałe informacje.

Niniejszy dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie, drugi pozostawiono w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Treść wystąpienia pokontrolnego podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.) kontrolowana Jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa powyżej przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana Jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1 ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1.000 do 15.000 zł.

Wystąpienie pokontrolne zawiera 18 stron.

Anna Kościańska
(podpis złożony elektronicznie)

Agnieszka Adamczak
(podpis złożony elektronicznie)

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej
(podpis złożony elektronicznie)

Dokument sporządziła:
Anna Kościańska
Inspektor wojewódzki
21 lutego 2024 r.